

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

07.01.2014 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

puls.bg

✓ Най-често плащаме на лекарите "на ръка"

Плащането на пари "на ръка" е най-разпространената практика в българското здравеопазване. Това става ясно от проучване на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

В изследването са анкетирани работодатели и пациенти, като според повечето от тях сивите практики в здравеопазването се движат в диапазона между 50 и 75 на сто, а според 12.9% на сто от участниците в допитването те са дори над 75%.

Според работодателите в сектор здравеопазване, факторите "насърчаващи" нерегламентираните плащания в системата са цялостната държавна политика - 64 на сто от отговорилите, противоречивите и необмислени промени в законодателството - 52 на сто и съществуващите традиции за заобикаляне на законите - също 52 на сто.

Участниците в проучването посочват като най-предразполагащи към корупция форми на медицинското обслужване избора на лекар или екип, операции и следоперативни грижи, издаване на документи с невярно съдържание - обикновено за характера на заболяването, снабдяване с направления за лекари специалисти, и настаняване във ВИП стаи.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ Банките ще поемат загуби от лоши кредити и през 2014 г.

Консолидацията е логичен път за подобряване на ефективността в сектора, се казва в анализ на Уникредит Булбанк
Банките ще продължат да поемат загуби в портфейлите си от кредити и през тази година. Това ще поддържа разходите за обезценка на високи нива поне още няколко години, което в съчетание с прогнозите за слабо търсене на кредити в краткосрочен и седмичен план сочи, че приходите от основна дейност ще останат под натиск. С това и ефективността на сектора. Това се посочва в анализ за банковия сектор в България на Уникредит Булбанк с автор Кристофор Павлов, главен икономист на банката.

(Не)ефективност на сектора

След като през изминалата година ефективността на банките се влоши до 53% за съотношение приходи-разходи (спрямо рекорда от 47%, отчетен през 2007 г.), и за тази прогнозата е, че ще остане близо до тези нива. Загубите в портфейлите от кредити, изглежда, не са абсорбирани напълно и ще продължат да поддържат високи нива на разходи за обезценки, посочва Кристофор Павлов. Като се има предвид, че повечето банки вече са предприели мерки за подобряване на ефективността си, по-нататъшно редуциране на разходите ще бъде по-трудно да се постигне.

В тази връзка консолидацията на банки е логичен път за подобряване на ефективността в сектора, се казва още в анализа. Случващото се в момента в сектора в най-голяма степен се обобщава от нарастващата поляризация между резултати на водещите банки и малките участници от периферията на пазара, пише там.

Натискът върху доходите на банките ще продължи и през тази година, като прогнозите са търсенето на нови кредити да остане слабо. В анализа се посочва, че това се дължи на комбинацията от все още високи нива на дълг в някои сектори на икономиката и твърде крехкото възстановяване на БВП, което допълнително е ограничавано от продължаващата политическа нестабилност и икономическата несигурност. Финансовото реструктуриране на компании в затруднено положение продължава да протича бавно, което пречи да се намалят разходите, свързани с принудителното събиране на вземания.

Лихвите ще пълзят надолу

И тази година ръстът на кредитите ще изостане в сравнение с този на депозитите, но поведението на банките ще се промени, прогнозира от Уникредит Булбанк. Според анализа кредитните институции ще използват част от привлечената от домакинствата и фирмите ликвидност, за да продължат с реструктурирането на пасивите си, като изплатят най-скъпите си източници на финансиране, а свободните средства в преобладаващата им част насочат към пазара на книжа с фиксиран доход.

Известно увеличение на външните активи също ще бъде на дневен ред в хода на следващата година.

Очакванията за цената, която банките ще трябва да плащат за набираните от местния пазар депозити, са да продължи да пълзи надолу, макар и с по-бавни темпове. Фактор за забавяне на темпото на спада в лихвите по депозитите е и това, че процесът на редуциране на финансовата задлъжнялост на банковия сектор като цяло вече е приключил и банките, които

ще са принудени да продължат да набират агресивно средства от местния пазар, за да намалят зависимостта от външно финансиране до устойчиви нива, са малко на брой.

Освен това инфлацията намаля значително спрямо година по-рано и сега същите реални лихви по депозитите са възможни при по-ниски номинални лихви, се казва още в анализа. По-ниски разходи за финансиране ще направят възможно (при равни други условия) и цената на кредитите за домакинствата и фирмите също да продължи да пълзи надолу през 2014 г.

Оценката за 2013 г.

Оценката за изминалата година в анализа сочи, че уязвимостта на банковия сектор е продължила да намалява, като фактори с най-голяма тежест за това са били приключването на процеса на редуциране на външната задлъжнялост на банките и чувствителното забавяне на темповете, с които нарастват лошите кредити. Съществуващите капиталови буфери се очертава да нараснат с малко над 500 млн. лв., което е и очакваната за 2013 г. консолидирана печалба на сектора.

"Тези резултати бяха съпътствани и от по-нататъшно намаляване на лихвите по кредитите със скорост, изпреварваща тази по депозитите, което направи възможно нетният лихвен спред (разликата между лихвите по депозити и кредити) да се редуцира за втора поредна година", пише в анализа на банката. Голямата картина обаче не е изцяло позитивна. Кредитирането се забави до най-ниските си стойности от началото на кризата - 0.7% годишен ръст към октомври 2013 г., докато секторът продължи да губи ефективност, обобщават оттам.

✓ Потребителите да покриват разходите за по-чистата екоенергия

Карстен Щанг, директор по проектно финансиране за Европа в енергийната компания Renesola, пред "Kapital Daily"
Георги Жечев

За производителите на зелена енергия годината не започва приятно, след като парламентът въведе 20% такса върху приходите на слънчевите и вятърните централи. За последствията от мярката и за глобалните тенденции в сектора разговаряме с Карстен Щанг, директор по проектно финансиране за Европа в Renesola. Компанията е вторият най-голям производител на силициевы подложки в Китай, но освен там има производства в Южна Корея, Индия, Полша и Южна Африка. В понеделник от нея съобщиха, че ще доставят панели с общо 420 мегавата мощност за клиенти в Япония, което е най-голямата й поръчка в страната. В България фирмата притежава два слънчеви парка с обща мощност 9.7 MW.

Какви са предикциите за възобновяемата енергия в Европа през 2014 г.?

- Ключовото предизвикателство е правителствата и хората да разберат, че възобновяемата енергия не е технология, която изисква силно субсидиране. Ако се приложи както трябва, технологията е рентабилна и може да се конкурира със съществуващите технологии и ископаемите горива. Ако се вземат предвид външните разходи, които тези горива предизвикват, възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) са конкурентни. В миналото подкрепата за ВЕИ разчиташе на преференциални цени или други механизми, които гарантираха, че всеки произведен киловатчас от ВЕИ ще генерира приход, който покрива направената инвестиция. Без това никой бизнес не може да работи. Правителствата не отчетоха коя технология би била най-подходяща за техните нужди, а те зависят от релефа, местоположението, търсенето на електроенергия, структурата на енергийния пазар и играчите в него. Европейският съюз се опитва да постигне либерализация на енергийните пазари, правителствата във всяка държава членка се движат в тази посока. Ако пазарът е либерализиран, ще бъде по-лесно за възобновяемите източници да задържат определен пазарен дял. Основната подкрепа, която е нужна, е правна и техническа, а не толкова търговска. ВЕИ трябва да останат приоритетни.

Имате предвид от гледна точка на стабилна политическа рамка?

- Не. Когато един киловатчас енергия е произведен от ВЕИ, той трябва да влезе в мрежата. Ако има голямо слънцегреене или силен вятър, грешно е да се изключват тези електроцентрали. Трябва например да се изключат газовите централи. ВЕИ са непостоянни и когато се появи твърде много енергия от тях, мрежовите оператори и доставчиците на ток искат да я ограничат. Но на това може да се противодейства с изключване на други мощности. ВЕИ трябва да имат приоритет в микса, иначе е невъзможно да се изчисли колко енергия зелените централи биха могли да продадат. Не знаем по кое време през годината колко енергия може да бъде изключена.

Съществува и друго мнение – ако се даде приоритет на ВЕИ, ще спрат конвенционални мощности на въглища и газ, от мрежата се изважда евтина енергия...

- Не е вярно. Премахва се енергия, която не е нужна. Разбира се, ако правителството иска да се използва много ископаеми горива, всичко останало е на втори план. Стратегията на ЕС е за преход към ВЕИ, за да намалим увреждането на околната среда. Преходът може да се случи, ако хората се принудени да използват ВЕИ. Регулаторната рамка трябва да се оптимизира така, че възобновяемата енергия да е по-евтина от конвенционалната. В САЩ работи чудесна система, основана на обратното наддаване (производителите се конкурират да продадат най-евтина енергия на мрежовата компания – б.а.). В някои части на Калифорния и Аризона соларната енергия вече е по-евтина от тази, произведена от газ или въглища.

Другите източници са силно субсидирани. Държавите купуват въглища, газ и други горива на по-ниски цени от пазарните. Правителства дават гаранции за финансирането на такива централи. Често правителствата са съинвеститори в ремонти и разширение на мрежата, където тези централи ще работят. Всички това ще продължи да прави въглищата и газа по-евтини.

Нужна е и либерализация на електроенергийните пазари – да се облекчи трансграничната търговия с електричество, да се облекчат инвестиции в централи на основата на двустранни договори и да се подсилват преносните мрежи. Голяма част от електричеството от ВЕИ се произвежда по крайбрежията на Европа, но то не може да бъде пренесено до други места, защото мрежите са твърде слаби. Изграждането на преносни мрежи ще бъде много важно. През лятото слънцето в България изгрява с около час и половина по-рано, отколкото във Франкфурт, където живеея. Когато хората във Франкфурт

се събудят, за да си направят кафе и да си вземат душ, това може да се случи с вода, която е подгрята от слънчевата електроенергия от България. А когато в България хората приготвят храната си за вечеря, това може да става с ток от слънчева енергия от Югозападна Испания. Но в момента електричеството не може да премине тези разстояния – хората не могат да го изтъргуват, а и не съществуват нужните мрежи. Изграждането им ще осигури по-голям пазар и за конвенционалната енергия.

Наскоро в България беше въведена такса върху приходите на фотоволтаични и вятърни централи. Какво ще бъде въздействието ѝ върху ВЕИ сектора в България?

- Българското правителство в един момент е фиксирало преференциалните цени, по които централите продават енергия. То може да е дало грешните стимули, но сега се опитва да поправи грешката на гърба на някой друг. Това е случаят във всички страни, където подобно мислене се прилага. Мярката е ретроактивна, защото влияе на инвестиция отпреди една или две години. Това не е било предвидено от производителите и те ще търпят загуби. Всяко ретроактивно действие, което прави инвестициите губещи, няма да увеличи желанието на българските и международните инвеститори в бъдеще да вложат пари в страната. За тези, които вече са инвестирали, това е огромна финансова вреда. Не съм запознат с юридическите детайли при изработването на таксата, но съм сигурен, че тя не само ще е противоконституционна, но е в разрез с договора за Енергийната харта. Ако правителството въведе такса за нови централи, т.е. инвестицията все още не се е състояла, това е окей, защото хората, които планират инвестиции, могат да изчислят тези такси.

Как тогава трябва да се реши разминаването между преференциалните тарифи и цените на тока? Да, правителството и регулаторът са определили цените, но има голямо обществено недоволство от тази политика. Хората чувстват, че мнението им не е било отчетено.

- Ако в системата има загуби заради скъпата възобновяема енергия и малкото пари, събрани от енергийните потребители, тогава има само един начин за промяна – да се видят договорите и да се променят цените. С преминаването от конвенционални към възобновяеми източници разходите и цените на енергията растат, защото електричеството става "по-добро", т.е. то не води до повече въглероден диоксид или други парникови емисии и не уврежда здравето на хората, живеещи в близост до инсталациите. В един момент правителството е решило да се купува по-скъпа, но природосъобразна енергия. Ако това увеличение на разходите не се отрази в общите ценови нива, тогава вероятно операторът на преносната мрежа ще отчете загуби. Във всички останали държави от ЕС сметката се плаща от потребителя на ток, защото в крайна сметка той се ползва от предимствата на зелената енергия – по-малко замърсяване и увреждане на околната среда. Или правителството, или купувачите на електроенергия трябва да покрият разминаването между цените.

Представители на сектора се опасяват, че ще се стигне до фалити заради таксата. Какво е вашето мнение?

- Не се опасявам, сигурен съм, че ще има фалити в сектора. Щети ще понесат български банки, участвали във финансирането, и доставчици, изградили и поддържали инсталациите. Това може да бъде избегнато чрез премахване на таксата. Когато маржът на печалбата изчезне, централите ще започнат да трупат загуби. Никоя от централите не е толкова здрава и печеливша, за да издържа на мащаба на промените, които настъпват. Но не е само таксата. Мрежовите оператори имат възможността да ограничат енергията от ВЕИ централите. Ефектите се натрупват и ограничават приходите. България няма да може постигне целта си в ЕС за възобновяема енергия. Държавата ще плаща зелената енергия след 15 години по днешните цени, т.е. потребителите могат да са сигурни, че цените ще са стабилни.

Ако централите на Repesola в страната започнат да трупат загуби, ще напуснете ли българския пазар?

- Мога само да кажа, че решихме да не правим нови инвестиции в България, въпреки че може да е привлекателно да се инвестира дори при сегашните много ниски преференциални тарифи. В момента тарифите са около една трета от размера им преди няколко години. Това би било рентабилен бизнес за нас, но тъй като правителството внася несигурност, бизнес моделът не е устойчив. По-рано дори обмисляхме да изградим фабрика за модули, защото в страната има добри професионалисти и много способни компании. Няма да го направим, защото се страхуваме, че някой може да сложи ръка в джоба ни.

Какви други тенденции на фотоволтаичния пазар може да наблюдаваме през 2014 г.?

- Очаквам през годината цената на инвестициите и технологиите да се стабилизира, т.е. ако въобще има някакво намаление на инвестиционните разходи, то ще е минимално. Това е добре, защото ако някой започне проект, който възнамерява да завърши до една година, ще знае колко ще му струва.

[Вестник Монитор](#)

✓ Спестили сме 2,3 млрд. лв. за година

Заделяме по-малко за черни дни

Депозитите изпреварват по ръст кредитите през 2014 г.

2,3 млрд. лв. са спестили българите за времето от януари до края ноември миналата година, показват данни на Българската народна банка (БНБ). Така натрупаните на влог средства на населението достигат 36,8 млрд. лв. За сравнение в края на декември 2012 г. спестяванията на хората са били 34,5 млрд. лв.

Данните на централната ни банка показват още, че само през ноември българите са заделили за черни дни близо 345 млн. лв., а през октомври – 360 млн. лв. Спестените пари през септември са 172 млн. лв.

Въпреки това хората вече заделят по-малко за черни дни. Например към ноември годишният темп на ръст на депозитите на домакинствата е 9,2%

През декември 2012 г. той е 11,7 на сто, а в края на 2011 г. е бил 13%. Показателно е и че през 2012 г. българите са спестили 3,6 млрд. лв. Въпреки че депозитите продължават да нарастват, кредитирането през миналата година се забави

до най-ниската си стойност от началото на кризата. Годишният ръст на заемите за фирмите и домакинствата към октомври 2013 г. е 0,7 на сто. През ноември пък е отчетен спад от 0,6%. Данните на БНБ показват още, че към единият месец на 2013 г. кредитите само за домакинствата са за 18,5 млрд. лв. Това е спад от 0,8% спрямо същия месец на предходната година.

Междувременно от УниКредит Булбанк прогнозираха, че лихвите по депозитите през 2014 г. ще продължат да пълзят надолу, макар и с по-бавни темпове. Оттам припомнят още, че инфлацията намаля значително спрямо година по-рано и в момента хората получават същата доходност по депозитите при по-ниски номинални лихви. Към края на ноември средната лихва по депозитите с фиксиран срок в лева за нови клиенти е 3,97%, а в евро – 3,61 на сто. В същото време обаче заради по-ниските разходи за финансиране цената на кредита за домакинствата и фирмите също ще се понижи през 2014 г. Така и през тази година ръстът на депозитите ще продължи да изпреварва този на кредитите. Очаква се обаче в краткосрочен и средносрочен план търсенето на нови кредити да остане слабо. Според експертите това се дължи на високите нива на дълг в някои сектори на икономиката и крехкото възстановяване на БВП.

Консолидацията на банки ще подобри ефективността

Консолидацията на банки е логичен път за подобряване на ефективността в сектора. Освен това повечето трезори са предприели мерки в тази посока и по-нататъшно редуциране на разходите ще бъде трудно да се постигне, става ясно от анализ на УниКредит Булбанк. Оттам посочват още, че в момента водеща е тенденцията, при която се засилва разликата между водещите банки и малките участници на пазара.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Кредитирането удари дъното

Кредитирането през 2013 г. се забави до най-ниските си стойности от началото на кризата, отчитайки ръст в отпуснатите заеми от едва 0,7%. Секторът продължи да губи ефективност като съотношението приходи-разходи на банковата система се влоши до 53% към края на октомври миналата година, спрямо рекорда от 47%, отчетен през 2007 г. Това посочва в своя годишен анализ Кристофор Павлов, главен икономист на УниКредит Булбанк. Въпреки това, "уязвимостта на българския банков сектор продължи да намалява и през 2013 г.", пише в анализа.

Основните фактори за това са приключването на процеса по редуциране на външната задлъжнялост, както и чувствителното забавяне на темповете, с които нарастват лошите кредити. Главният икономист на УниКредит Булбанк, очаква лихвите по депозити и кредити да "продължат да пълзят надолу, макар и с по-бавни темпове" и през 2014 г. Новото през 2014 г. е, че инфлацията ще падне значително спрямо 2013 г. и същите реални лихви по депозитите на граждани са постижими при по-ниски номинални лихви на банките.

"По-ниските разходи за финансиране ще направят възможно и цената на кредита за домакинствата и фирмите също да продължи да пълзи надолу и през 2014 г.", посочва Кристофор Павлов. Според него, в краткосрочен и средносрочен план, търсенето на нови кредити ще остане ограничено. Павлов очаква през 2014 г. да наблюдаваме консолидация на банки поради нарастващата поляризация между резултатите на водещите банки и малките участници от периферията на пазара.

✓ Гечев: Чуждите инвеститори са добре дошли у нас

"Чуждите инвеститори са добре дошли у нас, стига да внасят пари в държавната хазна".

Това заяви в ефира на ТВ 7 депутатът от Коалиция за България Румен Гечев за мерките, които правителството ще предприеме за търговските вериги у нас. Българските доставчици често се третират неблагоприятно от чуждестранните търговски вериги, обясни още той. И уточни, че няма начин да се гарантират квоти за българските производители, но могат да се разкрият български щандове. По този начин потребителят ще има избор между чуждо и родно производство, стана ясно от депутата.

Голяма част от чуждите хипермаркети не плащат данък печалба на държавата, алармира зам.-председател на комисията по икономическа политика и туризъм в парламента. В тази връзка ще има засилени проверки по веригите.

Правителството на Пламен Орешарски е предвидило и мерки, които да гарантират еднаквото отношение на търговците към българските и към чуждите доставчици.

Предстои и активна работа по законите за банковото дело и финансовите институции, каза Гечев. Промените предвиждат облекчение за физическите и юридическите лица при рефинансиране на заемите им и преместването им от една банка в друга. Работи се в посока на понижаване на лихвите, като една от идеите включва въвеждането на всеобщ пазарен индекс, спрямо който ще се фиксират лихвите по кредитите на всички банки, обясни депутатът.

Промяна в данъците тази година няма как да се случи, каза Румен Гечев във връзка с данъчната политика на кабинета. На този етап остава предложението хората със заплата до 340 лв. да получат обратно данъка върху доходите си, а останалите да плащат 10%. Управляващите могат да се опитат да убедят парламента в рационалността на прогресивното подоходно облагане, но въвеждането му няма да стане тази година, категоричен бе той.

[Вестник Дневник](#)

✓ След деня на данъчната свобода ще останат пет дни за отработване

Публикуваме традиционния анализ на Института за пазарна икономика, който всяка година определя така наречения ден на свободата от правителството.

Точно до 30 април ще работят българите, за да си платят данъците през 2014 година. Образно казано това е денят, в който гражданите ще спрат да работят за правителството и ще започнат да работят за себе си. Датата е фигуративна, като показва кога държавната хазна ще се попълни, ако всичко изработено бъде моментално изземвано от държавата – ние я наричаме Ден на свобода от правителството, а по-света е известна като Tax Freedom Day. През настоящата година денят на свобода от правителството се пада точно преди т. нар. "Ден на труда" – традиционно неработен ден.

В България денят на свобода от правителството традиционно се пада някъде в края на април или началото на май, като по-ранното му настъпване през последните 5-6 години се дължи до голяма степен на притиснатите от кризата приходи и поддържането на бюджетен дефицит. Казано по друг начин, държавата уж изземва по-малко, но наличието на дефицит показва, че част от разходите не се финансират с текущи приходи, а с резерви и заеми. Заемите, обаче, рано или късно трябва да се платят, което означава, че ако не се свият разходите, в бъдеще денят на свобода от правителство ще се измести по-късно през годината.

Ако продължим със символичната сметка, то от 1-ви до 5-ти май са дните, когато данъкоплатците ще бъдат "освободени" от работа за държавата, тъй като тя ще финансира част от харчовете си със заеми – това е предвиденият дефицит в Бюджет 2014. Тези 5 дена рано или късно ще бъдат отработени в полза на държавата и ние ги наричаме "дни за отработване".

Методология

Методологията за пресмятането на тази символична дата е сравнително проста – сравняват се консолидираните приходи (без помощите) в държавния бюджет с прогнозния БВП на страната. За целта се използват само официални данни или прогнози на правителството. Взимат се приходите, а не разходите, тъй като именно те показват какво се изземва от гражданите и бизнеса през текущата годината. Помощите не се включват, тъй като те не идват директно от джобовете на българските данъкоплатци – основно това са европейски средства.

През 2014 г. българите ще изработят средно по 228 млн. лв. за един календарен ден, измерено чрез очаквания БВП (заложен в Бюджет 2014). Следователно през текущата година са необходими 120 дни, за да се изработят предвидените над 27 млрд. лв. национални приходи в бюджета. Дните за отработване се появяват заради заложения дефицит от 1.1 млрд. лв.

Използването на официалните прогнози на правителството е най-коректният начин да се направи тази сметка, но това не означава, че реалността ще бъде точно такава. Например, при пресмятането на датата за 2010 г. също бяха използвани официалните прогнози, но те се разминаха сериозно с реалностите – сивът на приходите и появата на дефицит премести деня доста по-рано от първоначално очакваното.

Какво означава това за българина?

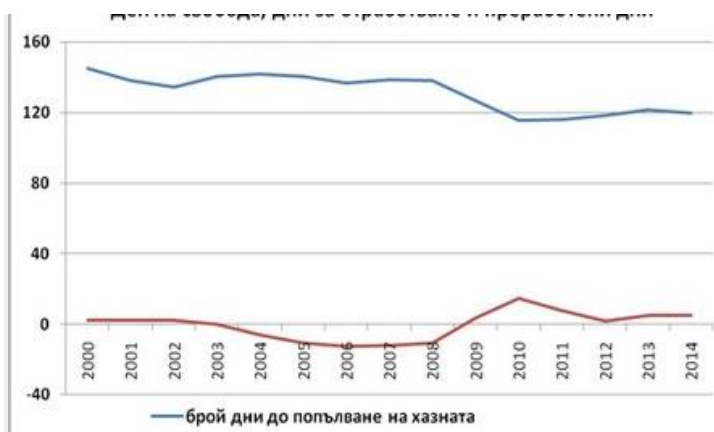
Нормално, сметките по-горе представляват средни стойности, които носят малко информация за всеки отделен човек. Данъчната тежест в България е различна за отделните хора, като основната тежест пада върху раменете на работещите българи, които изрядно плащат своите данъци – те плащат подоходни данъци, внасят осигуровки и потребяват повече, тоест пълнят хазната с ДДС и акцизи. За тези българи, които могат да бъдат определени като "средна класа", денят на свобода от правителството може да дойде дори през лятото. От друга страна за българите, които не работят или просто работят "на сиво", денят на свобода от правителството идва много по-рано.

Има ли повод да празнуваме?

Фокусът върху приходите в хазната носи донякъде лъжливо чувство за повече свобода през последните години. Ако се абстрахираме от приходите и се вгледаме в данъчните ставки, картината е друга – запазване на основни данъци като ДДС, корпоративен и подоходен, запазване на осигурителното бреме, но покачване на минималните и максималните осигурителни прагове, покачване на акцизи и имуществени данъци, въвеждане на нови данъци (туристически, върху застрахователните премии, върху лихвите), както и сериозно квази-данъчно бреме. Всичко това иде да покаже, че добросъвестните данъкоплатци губят от свободата си, често за сметка на другите, които се разсейват и не плащат.

И все пак всеки български гражданин пълни хазната по един или друг начин. Най-много дни през 2014 г. ще отделим, за да попълним приходите от ДДС – 36 дни. За приходите от акцизи ще са ни нужни 19 дни. За осигуровките ще ни трябват 27 дни – 19 дни за социално осигуряване и 8 дни за здравно. Приходите от подоходните данъци ще попълним за 12 дни, а тези от корпоративни данъци – за 7 дни. Други 7 дни ще работим, само за да си платим държавните и общински такси. Имуществени данъци ще ни костват 3 дена.

След деня на данъчната свобода ще останат пет дни за отработване.

Графиката по-горе показва деня на свобода от правителството през годините (в синьо), както и т.нар. дни за отработване или преработени дни. Тези дни на практика показват наличието на съответно дефицит или излишък в бюджета.

Ако има излишък, то данъкоплатците са се преработили за държавата, т.е. плащали са данъци, приходите от които не са били моментално похарчени от правителството – тези дни са представени като отрицателните стойности на червената линия.

Ако има дефицит, то данъкоплатците рано или късно ще отработят похарченото "на вересия" – това са положителните стойности на червената линия. Наложени една върху друга, линиите показват, че картината през последните години не се е променила чувствително, т.е. не получаваме повече свобода от правителството, въпреки изместването на деня по-рано.

✓ През 2013 г. кредитирането се е забавило до най-ниска стойност от началото на кризата, сочи анализ

Кредитирането през 2013 г. се е забавило до най-ниската си стойност от началото на кризата. То отбелязва ръст от едва 0.7 на сто към октомври, а секторът е продължил да губи ефективност.

Съотношението приходи-разходи се влоши до 53% към октомври 2013 г. спрямо рекорда от 47% отчетен през 2007 г. Това се казва в анализ на главния икономист на Уникредит Булбанк Кристофор Павлов за банковата система.

В него все пак се отбелязва, че уязвимостта на българския банков сектор е продължила да намалява през 2013 г. Сред факторите, допринесли за това, са приключването на процеса на намаляване на външната задлъжнялост и чувствителното забавяне на темповете, с които нарастват лошите кредити.

"За сметка на очаквани нови разходи за обезценка в размер на около 1.1 млрд. лв. през 2013 г. бяха абсорбирани допълнителна част от загубите, резултат от спукването на балона с недвижимите имоти и рецесията от 2009 г.", се посочва в анализа.

Съществуващите капиталови буфери се очертава да нараснат със сума от малко над 500 млн. лв., което е и очакваната за 2013 г. консолидирана печалба на сектора.

Павлов припомня и че през изтеклата година продължи намаляването на лихвите по кредитите със скорост, изпреварваща тази по депозитите.

Какво очаква банките през 2014 г.?

Лихвите както по кредитите, така и по депозитите и през 2014 г. ще продължат да "пълзят надолу", посочва Павлов. Той отбелязва, че за разлика от предходната година през 2014 г. са сравнително малко банките, които ще продължат да привличат по-агресивно депозити. В допълнение значително по-ниската инфлация от година по-рано сега прави възможни същите реални лихви по депозитите на резиденти при по-ниски номинални лихви.

Въпреки това и през 2014 г. банката очаква ръстът на депозитите да изпревари този на кредитите, но поведението на банките ще се промени. "Те ще използват част от генерираната от секторите на домакинствата и фирмите ликвидност, за да продължат с реструктурирането на пасивите си, като изплатят най-скъпите си източници на финансиране, а свободните средства в преобладаващата им част насочат към пазара на книжа с фиксиран доход. Известно увеличение на външните активи също ще бъде на дневен ред в хода на следващата година", се посочва в анализа.

В същото време се очаква в средносрочен план търсенето на нови кредити да остане слабо. Основните фактори за това са крехкото възстановяване на икономическия ръст, все още високите нива на дълг в някои сектори на икономиката, продължаващата политическа нестабилност и икономическа несигурност.

Финансовото реструктуриране на компании в затруднено положение продължава да протича бавно, което пречи да се намалят разходите, свързани с принудителното събиране на вземания. Загубите в портфейлите от кредити, изглежда, не са абсорбирани напълно и ще продължат да поддържат разходите за обезценка на високи нива поне още няколко години, посочва икономистът.

"Всичко това сочи, че приходите от основна дейност ще останат под натиск, а с това ефективността на сектора ще остане близо до наблюдаваните в момента нива от около 53% за съотношението приходи спрямо разходи", подчертава Павлов.

Той очаква да продължи процеса на консолидация в сектора заради нарастващата поляризация в представянето на водещите банки и малките играчи на пазара. (През миналата година стъпка в тази посока беше покупката на "МКБ Юнионбанк от Първа инвестиционна банка - бел. ред.)

Според анализа начинът, по който клиентите работят и си взаимодействат с банките, бързо се променя, като това е глобален тренд, от който България не остава изолирана. Клиентите осъзнават в много по-голяма степен силата си като потребители на услуги и се интересуват от различни възможности за контакт с банките, които спестяват време и пари. Това принуждава банките да променят начина си на работа, при това който по-добре и по-бързо разбира как еволюират предпочитанията на клиентите му, има и по-добър шанс да се адаптира към тази промяна.

investor.bg

✓ SOFIX премина границата от 500 пункта*

Индексът е воден от ръстове при Стара планина Холд, ЦКБ, Химимпорт и Зърнени Храни България

Водещият индекс на БФБ – SOFIX, нараства с 1,5% в началото на сесията, след ръста от 1% вчера, до ниво от 505,88 пункта, надхвърляйки границата от 500 пункта за първи път от 30 октомври 2008 г.

BGBX40 се повишава с 1% до 101,97 пункта, BGTR30 се покачва с 1,1% до 353,09 пункта, а BGREIT отстъпва с 0,2% до 87,60 пункта.

Основните индекси на водещите европейски борси отчитат понижения в рамките на 0,5% в ранната търговия, след като американските приключиха със спадове вчерашната сесия.

Търговията на пазара на акции на БФБ в началото на сесията възлиза на 384 хил. лв., като с най-голям оборот са Химимпорт, привилегировани (+2,6%) – 81 хил. и ЦКБ (+8,7%) – 67 хил.

В началото на борсовата сесия има сключени сделки с 24 емисии акции, като съотношението печеливши/губещи е 15/7 а при 2 позиции няма промяна.

От емисиите с оборот над 5 хил. лева с най-голям ръст са акциите на Стара планина Холд (+9,1%), ЦКБ (+8,7%), Химимпорт, обикновени (+6,3%) и Зърнени Храни България (+4,3%), а с най-голям спад са книжата на Петрол (-3,9%).

От началото на седмицата акциите на Химимпорт скачат със съответно 16,1% (обикновени) и 8,5% (привилегировани), книжата на ЦКБ - с 15,2%, а тези на Зърнени Храни България - със 7,4%.

Акциите на Трейс Груп поскъпват с 3,8%, след като компанията спечели втори проект в Сърбия.

* Данните са актуални към 11.00.

[Телевизия България Он Еър](#)

✓ Л. Богданов: Идеята за „данък богатство“ отблъсква инвеститорите

Страната, която иска да има икономически растеж, не бива да въвежда „наказателни“ налози за труда и инвестициите, твърди икономистът.

„Странно е защо сега управляващите искат увеличение на подоходното облагане. През последните години имаше няколко ключови реформи и те работеха добре. Става дума за ниското облагане на доходите от инвестиции и доходите от труд“, каза в сутрешния блок на телевизия Bulgaria On Air Лъчезар Богданов, управляващ съдружник в Индъстри Уоч.

Той допълни, че терминът „данък богатство“ е изключително неправилен. „В повечето страни, когато се говори за такъв налог, се има предвид имуществен данък за изключително големи имоти. Такъв тип облагане обикновено засяга изключително богати хора, с милиони в банковите си сметки, големи и скъпи имоти и яhti. Тук в България обаче това ще засегне работещи хора, но едва ли може да се каже, че те са богати“, посочи Богданов.

Ключовият въпрос към политиките, които искат да направят тази стъпка е как очакват тя да промени пазара на труда или как това ще доведе до повече инвестиции в Северозападна България, добави още експертът.

Според него, ако има голяма разлика между подоходния данък и корпоративния, много хора, които са на свободни професии ще регистрират фирми и ще започнат да издават фактури.

„Йордан Цонев прогнозира, че повишението ще влее в хазната около 37 млн. лева допълнителни приходи. Дори да предположим, че може да са повече, как тази сума ще помогне на социалната политика на държавата, при положение, че в бюджета са записани 32 млрд. лева разходи. С това предложение отблъскваме всички инвеститори, които искат да дойдат в България, защото данъците у нас са ниски. Кой би наел високоплатени IT специалисти при това положение“, заяви Лъчезар Богданов.

По думите му страна, която иска да има икономически растеж и трябва да догонва останалите по-развити държави, не бива да въвежда „наказателни“ данъци за труда и инвестициите. По-обосновано е да се набляга на облагане на потреблението и да се разчита повече на приходите от ДДС и акцизи.

„Социална политика насочена към бедните, не се прави чрез данъците. Тя се провежда по два начина – през пазара на труда и откриване на повече работни места или чрез подобряване на квалификацията на безработните“, обясни експертът.

[Вестник Труд](#)

✓ Новото строителство: По-яко, но и по-скъпо

През последните две работни седмици преди Нова година в строителния бранш започнаха нов дебати - дали да се въведат задължително в практиката европейските норми за строителство, известни като еврокодове, или още неизвестно колко време да продължи успоредното им прилагане наред с националните строителни норми, установени с Българския държавен стандарт (БДС).

Дебатите тръгнаха от кръгла маса, организирана от Министерството на инвестиционното проектиране, на която браншът бе предупреден, че в началото на януари изтича двугодишният отлагателен период за частично въвеждане на еврокодовете.

В края на 2011 г. в България бе приета наредба, според която строителите могат да избират между БДС или европейските норми, но от януари 2014 г. еврокодовете стават задължителни за строежите, на които инвеститор са държавата, общините или европейските фондове. Остава отворен въпросът дали частните инвеститори са длъжни да строят по европейските правила и кога те трябва да станат задължителни и за тях.

Въпреки че безкрайното отлагане на срокове е български национален спорт, в бранша се надигат и гласове за незабавното пълно въвеждане на еврокодовете. Кой е “за” или “против” се разбира лесно: от отношението му към въпроса с колко ще се оскъпят строежите. Онези, които искат отлагане, пресмятат, че поскъпването може да стигне до 50%. Останалите го изкарват на не повече от 10-15 на сто.

Каква е разликата

Действащите национални норми за проектиране в строителството са изработени през 1987 година и отразяват тогавашните познания, най-вече в областта на противоземетръсните норми. “Тези документи са базирани на опита от 70-те и началото на 80-те години на миналия век. При еврокодовете са използвани постиженията на противоземетръсното

инженерство през последните две десетилетия и естествено те са доста по-взискателни”, обясни пред “Труд” проф. Светослав Симеонов, директор на Националния институт по геофизика, геодезия и география към БАН.

Оскъпяването при прилагане на еврокодовете се дължи на засилването на носещата конструкция - колоните, гредите, противоземетръсните шайби и плочи. Според европейските норми в тях трябва да се влага повече и по-висококачествена арматура и бетон с по-високи якостни свойства. Отделно има изисквания за по-голяма дебелина на стените и за повишена енергийна ефективност.

“Тези изисквания не са непознати и нови за строителния бранш, защото преди повече от две години са преведени на български и има опция да се използват”, каза шефката на дирекция в Министерството на инвестиционното проектиране Виолета Ангелиева. Според нея всичко, което след началото на януари 2014 г. се възлага по реда на Закона за обществените поръчки, ще бъде с изискване да се прилагат еврокодовете. При останалите строежи, финансирани с частни средства, ще може да се избира между европейските и националните правила. Но и този преходен период според Ангелиева не бива да е по-дълъг от една или две години.

Колко струва

Строителният бранш е разделен по въпроса с колко ще се оскъпят новите строежи заради европейските изисквания. Преобладаващото мнение, изразено по време на кръглата маса в министерството, е, че става въпрос за разлика от 10-15%. Така смята и Ангелиева, която твърди, че не е удачно да се протака още задължителното въвеждане на еврокодовете.

Това число бе споменато и от Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, които настояват за още една година успоредно прилагане на европейските и националните стандарти. Допълнителен аргумент според тях е, че все пак първо трябва да се даде възможност на строителния бранш да излезе от кризата, а после да се предприемат мерки, които водят до оскъпяване на продукцията.

Има обаче и строителни фирми, които смятат, че бетоновите центрове в България направо ще фалират, защото няма да са в състояние да се преустроят за производството на бетон с по-високи качества, както изискват еврокодовете.

Според преподавателя в Университета за архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) доц. Йонко Пенев цената на един апартамент, построен според евроизискванията, ще е поне с 30-50% по-скъп. Заради това според него преждевременното въвеждане на евро нормите не е в наш интерес и е редно те да действат успоредно още поне 5-10 години.

Според строители, разпитани от “Труд”, обаче е напълно погрешно да се пресмята така на едро с колко ще се оскъпи строителството. Причината е, че от сграда до сграда има разлика и най-точно може да се пресметне поскъпяването, ако две еднакви постройки бъдат изпълнени едната по националните стандарти, а другата - по европейските.

Освен това различните строителни конструкции се отличават по дела на стойността на носещата конструкция в крайната цена. Ако се строи например евтина сграда без много луксозни довършителни работи, оскъпяването на носещата конструкция ще окаже по-голямо влияние върху цената на крайния продукт и тогава може да се говори за голяма разлика. Но при една представителна сграда с луксозни довършителни работи, които са значителен процент от общата себестойност, оскъпяването от европейските норми ще окаже много по-малко влияние.

По-скъпи проекти

Един от аргументите на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране да се отложи задължителното въвеждане на еврокодовете е, че проектантите ни все още не са свикнали да работят по тях. Макар да звучи малко странно, че две години не са били достатъчни за това “обучение” и трябва още една година, в областта на проектирането предстоят още новости през 2014-а, които едва ли ще намалят себестойността на тази фаза от строителния процес.

Министърът на инвестиционното проектиране Иван Данов се закани, че ще въведе в практиката задължителното използване на пространственото проектиране с аргумента, че при него грешките в количествените изчисления намаляват значително.

“Разходите от рекламации падат с около 20-25%, ако проектирането е с 3D технология”, заяви Данов. Освен това според него сроковете за реализация на проектите значително се съкращават, когато се използват пространствени проекти. Да не говорим, че те дават доста по-добра представа за крайния продукт, отколкото старомодните чертежи.

Според проектантите обаче новите технологии са значително по-скъпи от традиционните и само ще оскъпят услугата.